

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

Təsdiq edirəm
Tədris məsələləri üzrə prorektor v.i.e:
dos. Zaur Məmmədov
"_____" "_____" 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050119-Təsviri incəsənət müəllimliyi

Fakültə: Tarix-coğrafiya və incəsənət

Kafedra: Pedaqogika, psixologiya və incəsənət

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Azərbaycan incəsənəti

Fənn proqramı: Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyinin 13.02.2023-cü il tarixli iclasının 3-29/3-2-45 F/2023 sayılı əmrinə əsasən çap edilir.

Kodu: İPF-B10

Tədris ili: I tədris ili, (2025-2026) semestr: I

Tədris yükü: Cəmi: 180 saat, Auditoriya-60 (30 saat müəhazirə, 30 saat praktik məşğələ).

Təhsil forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 6 kredit

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Baş müəllim *Əsədli Adil Beytulla oğlu*

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Ə. Məmmədov küçəsi 19, LDU-nun 2 sayılı korpusu

E-mail ünvanı: Əsədli.A@gmail.com

III. Təvsiyə olunan dərsliklər, dərs vəsaitləri və metodik vəsaitlər:

Əsas ədəbiyyat

1. Qaziyev A. Xalq rəssamı Əzim Əzimzadə. Bakı, 1953

2. Абдуллаев Н. Ковровое искусство Азербайджана. Баку, 1971

3. Авалов Э. Архитектура города Шуши. Баку, 1977

4. Mustafayev A. Azərbaycanda sənətkarlıq. Bakı, 1999

Əlavə ədəbiyyat

1. İ. İ. Pikulev. Təsviri incəsənət, Moskva, "İşıq" nəşriyyatı, 1977.

2. Mürsəl Nəcəfov. Azərbaycan rəngkarlığı, Moskva, 1976.

3. Kərim Kərimov. Azərbaycan miniatürləri, Bakı, 1980.

4. K. Kərimov, H. Rzayev və M. Nəcəfov. Azərbaycan incəsənəti, Az. EA, 1964.

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa fənnin tədrisinə ehtiyac yoxdur.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi:

Tələbələr Azərbaycan incəsənətinin inkişaf tarixini, onun ənənəvi və müasir bədii xüsusiyyətlərini izah edir, xalq sənəti, memarlıq məktəbləri, tarixi abidələr haqqında zəruri biliklərə yiyələnir. Qrafika, rəngkarlıq, heykəltəraşlıq sahələrində fəaliyyət göstərən rəssamların əsərlərini təhlil etməyi bacarırlar.

VII Davamiyyətə verilən tələblər:

Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmaz, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII Qiymətləndirmə:

Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Hər sual 10 bala qədər qiymətləndirilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

-10 bal- tələbə keçilmiş materialı dərinlən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.

-9 bal-tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.

-8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;

-7 bal- tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir

-6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.

-5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.

-4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;

-3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;

-1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.

-0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə

1.	91-100	əla	A
2.	81-90	çox yaxşı	B
3.	71-80	yaxşı	C
4.	61-70	kafi	D
5.	51-60	qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X.Təqvim-mövzu planı: 60 saat (30 saat müəhazirə, 30 saat praktik məşğələ)

Nö	Keçilən mövzularının məzmunu	Müh.	Sem.	Tarix
1.	Mövzu: Qədim dövrdə incəsənət Plan: 1. Qədim dövr incəsənətinin inkişaf pillələri 2. İncəsənətin növləri Mənbə: [1;2;3;5]	2	2	
2.	Mövzu: Qobustan qaya rəsmləri Plan: 1. Qaya rəsmlərinin yaranma tarixi 2. Rəsmlərdə kompozisiya dəqiqliyi Mənbə: [1;2;3;5]	2	2	
3.	Mövzu: Qədim dövr Azərbaycan sənətkarlığı Plan: 1. Qədim dövrdə Azərbaycan sənətkarlarının inkişafı 2. Qədim dövrdə sənətkarların meydana gəlməsi Mənbə: [1;2;3;5]	2	2	
4.	Mövzu: İlk orta yüzilliklərdə incəsənət Plan: 1. Orta yüzillikdə incəsənətin inkişafı 2. İnkişafın əsas xüsusiyyətləri Mənbə: [1;2;3;5]	2	2	
5.	Mövzu: Boyalarla rəsm Plan: 1. Boyakarlıqda rəsm əsərin xüsusiyyətləri 2. Rəngdən istifadə etmə qanunları Mənbə: [1;2;3;5]	2	2	
6.	Mövzu: Bədii şüşə (vitraj) Plan: 1. Rəngli şüşələrdən kompozisiyanın qurulması 2. Rəngdə simmetriyanın tapılması Mənbə: [1;2;3;5]	2	2	
7.	Mövzu: Bədii metal Plan: 1. Bədii metalda kompozisiyanın qurulması 2. Kompozisiyanın metala köçürülmə xüsusiyyətləri Mənbə: [1;2;3;5]	2	2	
8.	Mövzu: Daşoymalar Plan: 1. Daşoymalarda rəsm amili 2. Rəsm əsərin daş köçürülməsi prinsipləri Mənbə: [1;2;3;5]	2	2	
9.	Mövzu: XI – XV yüzillikdə incəsənət Plan: 1. XI əsrdə incəsənətin inkişaf xüsusiyyətləri 2. XV əsrdə incəsənətin inkişafının müsbət amilləri Mənbə: [1;2;3;5]	2	2	
10.	Mövzu: Memarlıq Plan: 1. Memarlıqda qotika üslubu 2. Klassik memarlıqla müasirliyin həlli Mənbə: [1;2;3;5]	2	2	
11.	Mövzu: XVI – XVII yüzilliklərdə incəsənət miniatür sənəti Plan: 1. XVI əsrdə miniatür məktəblərinin yaranması 2. Soltan Məhəmmədin rəsmlərində millilik Mənbə: [1;2;3;5]	2	2	
12.	Mövzu: XIX-XX Yüzilliyin əvvəllərində incəsənət Plan: 1. XIX əsrdə incəsənətin inkişaf mərhələsi 2. XX əsrdə incəsənətdə izimlərin meydana gəlməsi	2	2	

	Mənbə: [1;2;3;5]			
13.	Mövzu: Mirzə Qədim İrəvani. Plan: 1. Mirzə Qədim İrəvaninin yaradıcılığı 2. İrəvaninin yaratdığı miniatürlərin əsas qayəsi Mənbə: [1;2;3;5]	2	2	
14.	Mövzu: Mir Möhsün Nəvvab Plan: 1. Mir Möhsün Nəvvabın yaradıcılığı 2. Miniatürlərdə Mir Möhsün rəngkarlığının kolorid həlli Mənbə: [1;2;3;5]	2	2	
15.	Mövzu: Müasir dövrdə Azərbaycan təsviri sənətinin rolu və mövqeyi Plan: 1. Təsviri incəsənətdə Azərbaycançılıq amili 2. Müasir dövrün rəssamlarının əsas xüsusiyyətləri Mənbə: [1;2;3;5]	2	2	
	Cəmi: 60 saat	30s.	30s.	

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar: Rəsmlərdə tonallığa, işıq və kölgə effektinə nail olunması üsullarını, işığın əşyaya təsiri zamanı baş verən prosesləri, rəsmi işlənmə texnikasını, müxtəlif əşya və canlıların anatomik xüsusiyyətləri və onların rəsm edilməsi texnikasını və onların tətbiqini bilməlidir.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Təsviri incəsənətin metodikasının nəzəri əsaslarını sadalayır.
- Azərbaycan və dünya rəssamlarının adlarını, onların yaradıcılığını izah edir.
- Perspektiva qanunlarını rəsminə tətbiq edir.
- Müxtəlif formalı əşyaları, natürmortları, naxışları, kompozisiyaları ardıcılığa əməl edərək təqdim edir.
- Müasir təlim prosesinə uyğun naturadan rəsm, mövzu üzrə rəsm, dekorativ tətbiqi sənət, yapma, təsviri incəsənət haqqında söhbət məşğələlərini hazırlayır.
- Şagirdlərin cavablarını və rəsmlərini dəyərləndirir.

XIII. İmtahan sualları

1. Qədim dövr incəsənətinin inkişaf pillələri
2. Rəsmlərdə kompozisiya dəqiqliyi
3. Orta yüzillikdə incəsənətin inkişafı
4. Qədim dövrdə sənətkarların meydana gəlməsi
5. Qədim dövrdə Azərbaycan sənətkarlarının inkişafı
6. Boyakarlıqda rəsmi əsas xüsusiyyətləri
7. Daşoymalarda rəsm amili
8. İnkişafın əsas xüsusiyyətləri
9. İncəsənətin növləri
10. Qaya rəsmlərinin yaranma tarixi
11. Rəngli şüşələrdən kompozisiyanın qurulması
12. Rəngdə simmetriyanın tapılması
13. Rəngdən istifadə etmə qanunları
14. Bədii metalda kompozisiyanın qurulması
15. Kompozisiyanın metalda köçürülmə xüsusiyyətləri
16. XI əsrdə incəsənətin inkişaf xüsusiyyətləri
17. XV əsrdə incəsənətin inkişafının müsbət amilləri
18. XIX əsrdə incəsənətin inkişaf mərhələsi
19. XVI əsrdə miniatür məktəblərinin yaranması
20. XX əsrdə incəsənətdə izimlərin meydana gəlməsi
21. Memarlıqda qotika üslubu
22. Rəsmi daşa köçürülməsi prinsipləri
23. Klassik memarlıqla müasirliyin həlli
24. Mirzə Qədim İrəvaninin yaradıcılığı
25. Təsviri incəsənətdə Azərbaycançılıq amili
26. Soltan Məhəmmədin rəsmlərində millilik
27. İrəvaninin yaratdığı miniatürlərin əsas qayəsi
28. Müasir dövrün rəssamlarının əsas xüsusiyyətləri
29. Mir Möhsün Nəvvabın yaradıcılığı
30. Miniatürlərdə Mir Möhsün rəngkarlığının kolorid həlli

XIV. Kollektiv sualları

I Kollektiv sualları

1. Qədim dövr incəsənətinin inkişaf pillələri
2. Qədim dövrdə Azərbaycan sənətkarlarının inkişafı
3. Qədim dövrdə sənətkarların meydana gəlməsi
4. İncəsənətin növləri

5. Qaya rəsmlərinin yaranma tarixi
6. Orta yüzillikdə incəsənətin inkişafı
7. İnkişafın əsas xüsusiyyətləri
8. Rəsmlərdə kompozisiya dəqiqliyi
9. Boyakarlıqda rəsmi əsas xüsusiyyətləri
10. Rəngdən istifadə etmə qanunları
11. Rəngli şüşələrdən kompozisiyanın qurulması
12. Rəngdə simmetriyanın tapılması
13. Bədii metalda kompozisiyanın qurulması
14. Kompozisiyanın metala köçürülmə xüsusiyyətləri
15. Daşoymalarda rəsm amili

II Kollektivium sualları

1. Rəsmi daşa köçürülməsi prinsipləri
2. XI əsrdə incəsənətin inkişaf xüsusiyyətləri
3. XV əsrdə incəsənətin inkişafının müsbət amilləri
4. Memarlıqda qotika üslubu
5. Klassik memarlıqla müasirliyin həlli
6. XVI əsrdə miniatür məktəblərinin yaranması
7. Soltan Məhəmmədin rəsmlərində millilik
8. XIX əsrdə incəsənətin inkişaf mərhələsi
9. XX əsrdə incəsənətdə izimlərin meydana gəlməsi
10. Mirzə Qədim İrəvaninin yaradıcılığı
11. İrəvaninin yaratdığı miniatürlərin əsas qayəsi
12. Mir Möhsün Nəvvabın yaradıcılığı
13. Miniatürlərdə Mir Möhsün rəngkarlığının kolorid həlli
14. Təsviri incəsənətdə Azərbaycançılıq amili
15. Müasir dövrün rəssamlarının əsas xüsusiyyətlər

“Azərbaycan incəsənəti” fənninin sillabusu 050119-“ Təsviri incəsənət müəllimliyi” ixtisası (proqramı) üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Pedaqogika, psixologiya və incəsənət kafedrasının 12 sentyabr 2025-ci il tarixli iclasında (protokol №01) təsdiq olunmuşdur.

Fənn müəllimi:

b/m.A.B.Əsədli

Kafedra müdiri:

dos. A.X.Əliyev